

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission yksiköiden valmisteluasiakirja Tietoyhteiskunta ja aluekehitys EAKR:n tukitoimet 2000–2006 Ohjelmien arviointiperusteet”

(2001/C 22/10)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 11. huhtikuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa lausunto aiheesta ”Tietoyhteiskunta ja aluekehitys – EAKR:n tukitoimet 2000–2006 – Ohjelmien arviointiperusteet” ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”aluepolitiikka, rakennerahastot, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentyminen sekä sen vaikutukset sääntelyyn – Vihreään kirjaan [KOM(1997) 623 lopullinen] liittyneen julkisen kuulemisen tulokset” KOM(1999) 108 lopullinen, CdR 191/99 fin⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Julkisen sektorin tieto: Euroopan avainresurssi – Vihreä kirja julkisen sektorin tiedon käytöstä tietoyhteiskunnassa” KOM(1998) 585 lopullinen, CdR 190/99 fin⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Vihreä kirja televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentymisestä ja sen vaikutuksista sääntelyyn – Kohti tietoyhteiskunnan edellyttämää lähestymistapaa” KOM(97) 623 lopullinen, CdR 149/98 fin⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä” CdR 167/98⁽⁴⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta komission tiedonanto ”Yhteenkuuluvuus ja tietoyhteiskunta” KOM(97) 7 lopullinen, CdR 270/97 fin⁽⁵⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Oppiminen tietoyhteiskunnassa – Koulutusta koskevan eurooppalaisen aloitteen toimintasuunnitelma (1996–1998)” KOM(96) 471 lopullinen, CdR 368/96 fin⁽⁶⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Vihreä kirja: Elämä ja työ tietoyhteiskunnassa – ihmisläheisyys etusijalle” KOM(96) 389 lopullinen, CdR 365/96 fin⁽⁷⁾,

ottaa huomioon päätöslauselmansa aiheesta ”Tietoyhteiskunta Korfusta Dubliniin – Uudet esiin nousevat ensisijaiset tavoitteet” ”Tietoyhteiskunnan vaikutus Euroopan unionin politiikkoihin – Seuraavien vaiheiden valmistelu” KOM(96) 395 lopullinen, CdR 337/96 fin⁽⁸⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Monikielinen tietoyhteiskunta – Komission tiedonanto” ja ”Ehdotus neuvoston päätökseksi monivuotisesta ohjelmasta Euroopan yhteisön kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi tietoyhteiskunnassa” KOM(96) 486 lopullinen, CdR 220/96 fin⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 5.

⁽²⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 11.

⁽³⁾ EYVL C 373, 2.12.1998, s. 26.

⁽⁴⁾ EYVL C 373, 2.12.1998, s. 1.

⁽⁵⁾ EYVL C 64, 27.2.1998, s. 20.

⁽⁶⁾ EYVL C 116, 14.4.1997, s. 89.

⁽⁷⁾ EYVL C 116, 14.4.1997, s. 81.

⁽⁸⁾ EYVL C 42, 10.2.1997, s. 31.

⁽⁹⁾ EYVL C 337, 11.11.1996, s. 45.

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Yhteisön monivuotinen ohjelma Euroopan multimedia-alan tiedontuottajayritysten kehityksen tukemiseksi ja multimediatiedon edistämiseksi syntymässä olevassa tietoyhteiskunnassa (INFO 2000)” KOM(95) 149 lopullinen, CdR 22/96 ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta komission tiedonanto ”Kohti tietoyhteiskuntaa – Toimintasuunnitelma” KOM(94) 347 lopullinen, CdR 21/95 ⁽²⁾.

ottaa huomioon valiokunta 3:n kesäkuun 26. päivänä 2000 hyväksymän luonnoksen lisälausunnoksi CdR 167/2000 corr., jonka esittelijä oli Juan José Lucas Giménez (E, PPE), sekä istunnossa hyväksytyt muutosehdotukset,

ottaa huomioon valiokunta 1:n kesäkuun 28. päivänä 2000 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 124/2000 rev. 2, jonka esittelijä oli Tilman Tögel (D, PSE),

1. sekä katsoo, että maailmantalous on muuttumassa yhä enemmän tietoyhteiskunnaksi, johon pätevät uudet säännöt ja joka vahvan dynaamisen perustansa ansiosta tarjoaa valtavia kasvu- ja työllisyysmahdollisuuksia.
2. sekä katsoo, että digitaalitekniikka tekee tietojen saatavuuden, käsittelyn, tallentamisen ja välityksen yhä edullisemmaksi ja vaivattommaksi.
3. sekä katsoo, että tämä asettaa yrityksille ja markkinoille, mutta myös Euroopan alueille uudenlaisia kilpailuehtoja, joilla on vaikutusta muun muassa Euroopan rakennemuutokseen.
4. sekä katsoo, että Euroopan unioni on jo hyvissä ajoin tiedostanut tietoyhteiskunnan mahdollisuudet ja haasteet ja tehnyt tärkeitä aloitteita tietoyhteiskunnan toteuttamiseksi. Näitä ovat muun muassa:
 - aloitteet Euroopan televiestintämarkkinoiden vapauttamiseksi osana yhtenäismarkkinoiden toteuttamista
 - eurooppalaisen sääntelykehyksen kehittäminen useiden tietoyhteiskuntaan liittyvien näkökohtien osalta
 - alan tutkimuksen ja kehityksen entistä voimakkaampi tukeminen
 - Euroopan laajuinen kokemusten vaihto ja eurooppalaisen aloiteverkoston luominen sekä
 - tietoyhteiskunnan mahdollisuuksia ja vaaroja koskevan tietoisuuden lisääminen.
5. aihe on nykyään erityisen ajankohtainen myös Lissabonin huippukokouksessa tehtyjen merkittävien päätösten ansiosta. Niissä sovittiin muun muassa seuraavista tavoitteista:
 - kaikki kansalaiset, kotitaloudet, koulut, yritykset ja hallintoviranomaiset on tarkoitus saattaa digitaaliaikaan ja yhdistää verkkoon
 - pyritään luomaan digitaaliaikaan valmis Eurooppa, jonka yrityskulttuurille on tunnusomaista halu rahoittaa ja kehittää uusia ideoita
 - kokonaisuutena prosessin on tarkoitus ulottua yhteiskunnan kaikkiin kerroksiin, lisätä kuluttajien luottamusta ja vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta
 - lähes kaikki yhteiskunnan alat kattavan eEurooppa-aloitteen avulla on tarkoitus esimerkiksi saattaa Euroopan nuoriso digitaaliaikaan varustamalla koulut tietotekniikalla, valmistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä markkinoille pääsyyn antamalla niiden käyttöön riskipääomaa nopeasti ja ilman liiallista byrokratiaa ja vieläpä mukauttaa tietotekniikkaa toimintarajoitteisten tarpeita vastaavaksi.

⁽¹⁾ EYVL C 129, 2.5.1996, s. 39.

⁽²⁾ EYVL C 210, 14.8.1995, s. 109.

6. näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin vielä useiden sellaisten esteiden voittamista, jotka hidastavat digitaalitekniikan nopeaa yleistymistä Euroopassa:
 - Internet-yhteydet sekä sähköiseen kaupankäyntiin tarvittavat yhteydet ovat yleensä kalliita, epävarmoja ja hitaita
 - liian pieni osa väestöstä on verkonkäyttäjiä, joilla on valmiudet hyödyntää digitaalitekniikkaa
 - yrityskulttuuri ei ole tarpeeksi dynaaminen ja palvelusuuntautunut
 - julkinen sektori ei tue riittävän aktiivisesti uusien sovellusten ja palveluiden kehittämistä.
7. tietoyhteiskunnan konkreettisen toteuttamisen suunnittelevat, hoitavat, varmistavat ja erityisesti rahoittavat Euroopan laajuisesti ennen kaikkea paikallis- ja alueyhteisöt, esimerkiksi kehittämällä alueellisia aloitteita paikan päällä.
8. tukiohjelmien strateginen suuntaaminen, esimerkiksi EAKR:n tuen kohdentaminen tuottaviin investointeihin, infrastruktuuria koskeviin toimenpiteisiin ja pk-yrityksille tarkoitettuihin palveluihin, on tässä yhteydessä erityisen tärkeää nimenomaan rakenteellisesti heikoilla alueilla.
9. tämän vuoksi Euroopan komissio edustaa tarkasteltavana olevassa asiakirjassa näkemystä, jonka mukaan on tarpeen selvittää, mikä rooli rakennerahastoilla yleensä ja EAKR:lla erityisesti on tietoyhteiskunnan tukemisessa. Koska viestintäinfrastruktuuria on vuonna 1994 esitetyn Bangemanin raportin jälkeen jatkuvasti parannettu ja täydennetty ja se on tullut yhä kannattavammaksi, komissio katsoo, ettei alan tarjonnan suora tuki enää kaikissa tapauksissa ole välttämätöntä.
10. tietoyhteiskunnan strategisen merkityksen ja televiestinnän teknisten ja taloudellisten tekijöiden nopean kehityksen vuoksi komissio on kuitenkin sitä mieltä, että alan kysyntää on lisättävä. Tässä yhteydessä korostetaan erityisesti verkkoon pääsyn merkitystä käyttäjille. Tavoitteiden toteuttamismenetelmiin kuuluu myös toimenpiteiden koordinointi EU:n alueella.
11. komissio katsoo lisäksi, että EAKR:sta olisi myönnettävä rahoitusta silloin, kun julkista tukea selvästi tarvitaan.
12. näin ollen komissio aikoo kiinnittää enemmän huomiota kysynnän lisäämiseen, sillä pitkälle kehittynyt infrastruktuuri menettää olemassaolon oikeutuksen, jos tarjotut palvelut eivät kiinnosta mahdollisia käyttäjiä siksi, että nämä eivät tietojen ja taitojen puutteen vuoksi osaa hyödyntää palveluja mielekkäällä tavalla.
13. siksi tarkoituksenmukaisten tukitoimien selvittäminen edellyttää, että käyttäjät otetaan voimakkaammin mukaan aluetason keskusteluun.
14. lisäksi komissio pitää taloudellisten kannustimien puuttumista, yksityisten aloitteiden ja investointien vähäisyyttä sekä alueen eri osien kilpailukyvyyn suuria eroja keskeisinä perusteina rakennerahastojen tukivarojen myöntämiselle.
15. komission mukaan myös seuraavat kohdat olisi otettava huomioon:
 - tukien olisi täytettävä tietyt ehdot, eli niiden olisi parannettava verkkoihin pääsyä sekä verkkojen tehokasta käyttöä
 - infrastruktuuri-investointien olisi kulloinkin liityttävä alueen tietoyhteiskunnan kehittämissuunnitelmaan ja määräydyttävä sen perusteella
 - hankkeille olisi taattava uuden sääntely-ympäristön mukainen yhteisrahoitus.

hyväksyi 20. ja 21. syyskuuta 2000 pitämässään 375. täysistunnossa (syyskuun 21. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. toteaa, että tietoyhteiskunta on Euroopan maailmanlaajuisen kilpailukyvyn kehittämisen avaintekijä.
2. toteaa, että uuden tieto- ja viestintätekniikan käyttöönotto tuo alueille kiistämättömiä etuja ja edistää Euroopan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.
3. toteaa, että tietoyhteiskunnan kehittäminen tulee olemaan Euroopan unionin rakennerahistopolitiikan keskeisiä aloja ja että alue- ja paikallisyhteisöt on otettava mukaan toteutuksen kaikkiin vaiheisiin.
4. katsoo, että vain viranomaisten läheisessä yhteistyössä yritysten kanssa toteuttamien päättäväisten tietoyhteiskuntaa edistävien toimien avulla uuden tekniikan tarjoamat mahdollisuudet voidaan hyödyntää täysimittaisesti.
5. korostaa, että tietoyhteiskunnan nopea kehitys voi tarjota uudenlaisia mahdollisuuksia talouden kehittämiseen, sillä se lisää elinkeinoalueiden houkuttelevuutta yritysten kannalta.
6. toteaa, että myös rakenteellisesti heikoilla, usein syrjäisillä tai maaseutuvaltaisilla alueilla ja kunnilla on mahdollisuus luoda erityistä pätevyyttä vaativia työpaikkoja ja huomauttaa, että toteutettavien toimien tulee olla osa strategisia suunnitelmia, joilla edistetään yhtenäisesti ja kokonaisvaltaisesti koko aluekehitystä.
7. toteaa, että vastuu suunnitelmien laatimisesta ja tarvittavien konkreettisten toimien toteutuksesta tulee antaa alue- ja paikallisyhteisöille investointien mitoittamiseksi kunkin alueen rakenteellisten tarpeiden ja kysynnän mukaan.
8. tukee komission strategista lähestymistapaa, jonka mukaan tehokkain alueellisen investointisuunnitelman muodostava toimenpidekokonaisuus voidaan määritellä ainoastaan laaja-alaisissa alue- ja paikallistason neuvotteLUissa, joihin osallistuvat kaikki, joita asia koskee. Erityisiä toimenpiteitä voidaan siis toteuttaa vain siinä tapauksessa, että ne ovat alueen sosiaalis-taloudellisen rakenteen kannalta tarkoituksenmukaisia.
9. katsoo, että julkishallinnon strategiassa eurooppalaisen tietoyhteiskunnan kehittämiseksi tulee ottaa huomioon seuraavat neljä perustekijää, jotka ovat välttämättömiä edistyneiden multimediapalvelujen markkinoiden kannalta:
 - digitaalisessa muodossa olevien laadukkaiden sisältöjen luominen ja saatavuus
 - sovellusten ja palvelujen kattava ja kaikkien saatavilla oleva tarjonta
 - riittävän suorituskykyisten perusrakenteiden ja palvelujen laaja levinneisyys
 - asianmukaisen oikeudellisen kehyksen luominen teknologisen lähentymisen synnyttämille palveluille.
10. toteaa, että myös yksittäiset kansalaiset voivat yhteiskunnan osina hyötyä tietoyhteiskunnan heidän käyttöönsä asettamista lukemattomista palveluista. On tarpeen toteuttaa investointeja, joilla vahvistetaan luottamusta uuteen tekniikkaan ja verkkojen turvallisuuteen, jotta myös kansalaiset olisivat osa sovellusten, sisältöjen ja palvelujen laajentamisen mahdollistavaa kysyntää.
11. odottaa tämän vuoksi, että seuraava edellytys otetaan huomioon välitettäessä tietoja ja taitoja mahdollisille käyttäjille: Nykyaikainen perus- ja ammattikoulutus on perusedellytys sellaisen pätevyyden hankkimiselle, joka on välttämätön, jotta työntekijät voivat kehittää valmiuksiaan uusilla talouden aloilla ja hyödyntää tietoyhteiskunnan etuja. Tähän liittyy kuitenkin myös etäopetus, itsenäinen opiskelu sähköisten välineiden avulla sekä tarvittavien valmiuksien kehittäminen yrityksissä asianmukaisin koulutustoimenpitein.
12. toteaa, että koko yhteiskunta on tarpeen tutustuttaa uuteen tekniikkaan. Tällaiset yhteiskunnalliset valistustoimet ovat keskeisiä yhdentämistavoitteiden saavuttamiseksi. Kansalaisten ja tietoyhteiskunnan lähentämiseksi on välttämätöntä ryhtyä päättäväisiin koulutustoimiin niin koulu- kuin yliopisto-opetuksen, jatkokoulutuksen, aikuisopetuksen sekä ikääntyville ja syrjäytymisvaarassa oleville väestöryhmille suunnatun koulutuksen alalla; tällaisia väestöryhmiä asuu esim. maaseudulla, kalastuksesta riippuvaisilla alueilla ja syrjäseuduilla, joilla etäisyys merkittävistä talouskeskuksista saattaa aiheuttaa haittoja, jotka vain viranomaiset voivat toimillaan poistaa.
13. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että EAKR:sta on tähän asti tuettu pääasiassa tieto- ja viestintäinfrastruktuurin, erityisesti puhelinliikenteen perusverkon, nykyaikaistamista ja täydentämistä ja että nyt, kun useimmat investoinnit tuottavat voittoa, suurin osa näistä varoista olisi keskitettävä kysynnän lisäämiseen ja suunnattava samalla multimediapalveluiden tarjonnan luomiseen ja vakiinnuttamiseen infrastruktuuria kehittämällä.

14. korostaa, että julkishallinto itse on eräs kysynnän merkittävä osatekijä televiestintä- ja tietopalvelujen kuluttajana ja kansalaisille suunnattujen palvelujen tarjoajana. Hallinnon tulee näyttää esimerkkiä yrityksille ja kansalaisille muuttamalla tietoyhteiskunnan palvelujen kuluttajaksi ja tarjoajaksi. Tätä varten sen on avattava asiaankuuluvia tarjouskilpailuja, joissa kukin tarjoaja voi tehdä mahdollisuuksiinsa vastaavan tarjouksen, vaikka näin uhrataankin teknisen puhtasoppisuuden mahdollisesti tarjoamia etuja. Uuden tekniikan käyttöönotolla parannetaan kiistatta hallinnon ja kansalaisille tarjottavan palvelun laatua ja aikaansaadaan kustannussäästöjä, joilla voidaan tehostaa julkisen talouden hallintoa.
15. vaatii, että alueille ja kunnille luodaan nyt mahdollisuudet vaikuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla siihen, että yleisivistävä ja ammatillinen koulutus voi vastata tietoyhteiskunnan haasteisiin ja tulevat työntekijät saavat tarvittavan pätevyyden. Tähän liittyy kuitenkin myös kansalaisten tarpeita vastaavien tietopalveluiden ja julkisten Internetin käyttöpisteiden perustaminen sekä luonnollisesti tietotekniikan käytön edistäminen pk-yrityksissä.
16. muistuttaa, että kysynnän toinen tärkeä tekijä ovat yritykset. Viranomaisten toteuttamissa kysynnäedistämistoimissa on tärkeää ottaa huomioon pk-yritykset tietoyhteiskunnan palvelujen kuluttajina, sillä ne voivat hyötyä uuden tieto- ja viestintätekniikan käyttöönotosta yritystoiminnassaan. Tässä mielessä on tarpeen tutustuttaa yrittäjät tekniikkaan ja esitellä heille tietoyhteiskunnan tarjoamia etuja kuten kustannussäästöjä ja liikevoiton kasvattamisen mahdollisuutta. Lisäksi uusi tekniikka mahdollistaa talouden eri vaiheiden yhdistämisen vähemmän ulkoistamistarpein.
17. toteaa, että yritystoiminnan modernisoimiseksi on tarpeen edistää paitsi uuden tekniikan käyttöä perinteisissä yrityksissä myös yritystoiminnan innovaatioita tukemalla alan uusia pieniä ja keskisuuria tuotantoyrityksiä, jotta nämä kehittäisivät sovelluksia ja sisältöjä tai ryhtyisivät toimiin uusien palvelujen tarjoamiseksi tällä jatkuvasti kehittyvällä alalla.
18. tukee komissiota tietoyhteiskunnan toteuttamiseen tähtäävien tukitoimien painopistealueiden uudelleensuuntaamisessa sekä uusien tukikausien ja ehtojen määrittelyssä. Esimerkkinä uudesta painopistealueesta on, että keskitytään auttamaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä tieto- ja viestintätekniikoiden tehokkaassa käyttöönotossa sekä soveltamisessa yritystoimintaan. Ainoastaan näin kaupalliset yritykset ja erityisesti pk-yritykset voivat saada todellista taloudellista hyötyä samalla kun varmistetaan se, että kuluttajat voivat käyttää uusia tietoverkkoja paremmin ja vaivattomammin.
19. on myös sitä mieltä, että investoinnit teleliikenteen infrastruktuuriin ovat tietyissä tilanteissa perusteltuja, jos EAKR:n tuki täyttää seuraavat edellytykset:
- tuki myönnetään tietoverkkoihin pääsyn ja niiden tehokkaan käytön parantamiseen
 - infrastruktuuri-investoinnit liittyvät alueen tietoyhteiskunnan kehittämissuunnitelmaan ja määräytyvät sen perusteella.
- Tässä yhteydessä on ymmärrettävää, ettei EAKR:n varoin pitäisi enää ensisijaisesti tukea yksinomaan teleliikenteen perusinfrastruktuurin parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä ja että investointipäätökset tekee toimivaltainen viranomainen avoimen tarjouskilpailun perusteella eivätkä teletoiminnan harjoittajat. Lisäksi olisi edelleen tuettava sellaisen koulutuksen parantamista, jossa tietoyhteiskunta otetaan huomioon.
20. viittaa vielä kerran siihen, että paras vaihtoehto olisi, ettei EAKR tukisi tietoyhteiskuntaa erillisillä toimenpiteillä, vaan että jokaiseen toimenpidekokonaisuuteen sisällytettäisiin tietoyhteiskuntaan liittyviä toimenpiteitä.
21. tukee voimakkaasti tietoyhteiskuntaa edistävien alueellisten aloitteiden suunnittelua ja kehittämistä.

Bryssel 21. syyskuuta 2000.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT